

Referat

Arbetsmaterial

Underlag: *Spöken och gastar* av Tora Wall från *Populär historia* (nr 11/2009).

Nyckelord

- 1.Folktro
- 2.Gast
- 3.Gengångare
- 4.Spöken
- 5.Våldsam död
- 6.Mylingen
- 7.Barn - mor
- 8.Våldsam död
- 9.Sägen
- 10.Ogift kvinna

Nyckelformuleringar:

- 1.Tron på gastar, gengångare och spöken är mycket gammal och finns i hela världen.
- 2.Gasten är ett dödsväsen. Oftast en person som dött en våldsam död. Gastar "gick igen" för att något i jordelivet var ouppklarat.
- 3.Mylingen var en gast som det berättades om i hela Sverige. Mylingen var ett nyfött barn som dödades av sin ogifta mor.
- 4.Syftet med berättelsen var att varna ogifta kvinnor att ha sex före äktenskapet.
- 5.Exempel på vilka som blev gengångare: de som dött en våldsam död, de som uppfört sig illa i livet och de som ville se allt var bra med deras barn.
- 6.Sägnerna (berättelserna) om gastar skulle både skrämman människor till att leva rättfärdigt (ordentligt) och hjälpa dem som förlorat en närstående.

Referat (220 ord)

Jag ska skriva ett referat av Tora Walls artikel: Spöken och gastar (2009).

Wall skriver i sin artikel att tron på gastar är mycket gammal. Speciellt vanlig var den inom den svenska folkloren och hon tar upp exemplet om gästen Mylingen som det berättades om i hela Sverige.

Hon förtydligar vad en gäst är genom att säga att ett dödsväsen som "gick igen", alltså återvändande som död till jordelivet för att klara upp något ouppklarat. Oftast "[p]ersoner som dött en våldsam död..." (Wall, 2009), men det kunde också vara någon som uppfört sig illa i jordelivet eller en kvinna som dött när hon fött barn.

Textförfattaren fortsätter genom att definiera mylingen som var "... ett nyfött spädbarn som dödade av en ogift mor i ett försök att undkomma skammen." (Wall, 2009). Enligt experter var syftet med berättelsen om Mylingen att varna ogifta kvinnor att ha sex före äktenskapet.

En förklaring på att det fanns gastar, som Wall poängterar i sin text, var att de blev kvar i jordelivet för "... något i jordelivet var ouppklarat och behövde rättas till" (Wall, 2009) innan de kunde vila i frid, t.ex. de som dött en våldsam död och krävde upprättelse och de som hade barn och ville se att de klarade sig.

I slutet av artikeln drar Wall slutsatsen att själva syftet med berättelserna (sägner) om spöken, gastar och gengångare var att både skrämman människor att leva rättfärdigt (ordentligt) eller ett sätt att hantera döden och efterföljande sorgbearbetning: "Kanske användes dessa sägner för att hjälpa föräldrar, som förlorat ett barn, att gå vidare i livet" (Wall, 2009).

Wall avslutar med att hävda att:

Tron på spöken är den mest livskraftiga av bondesamhällets föreställningar.

Källförteckning:

Wall Tora, Spöken och gastar, Populär historia (nr 11/2009)